

Opvolging instellingsreview UAntwerpen 2022

1. Resultaat en aanbevelingen instellingsreview

In 2021-2022 doorliep UAntwerpen voor de tweede keer een instellingsreview met een positief eindoordeel als resultaat. Met dit oordeel bevestigt de commissie dat de UAntwerpen beschikt over een heldere visie op onderwijs en dat de universiteit die visie heeft uitgewerkt in passend beleid. Bovendien heeft de instelling een systeem ontwikkeld dat de kwaliteit van de eigen opleidingen volgens de internationale regels van de kunst opvolgt en garandeert. Studenten, docenten, medewerkers en bestuurders zijn doordrongen van het belang van kwaliteit binnen het onderwijs; er is een gezamenlijke kwaliteitscultuur aanwezig. Het volledige rapport van de instellingsreview is te lezen op de [website](#).

Om de kwaliteit van de dienstverlening, het systeem van opleidingsbeoordeling en de kwaliteitszorgcultuur nog verder te versterken geeft de commissie UAntwerpen ter overweging om:

- **informatie over de dienstverlening** van de universiteit naar studenten toe op gezette tijdstippen ook mondeling toe te lichten aan studenten en waar nodig te herhalen;
- het **portfolio** als instrument om informatie te verzamelen over de kwaliteit van de opleiding systematisch aan te vullen en hierbij meer collega's te betrekken;
- er bij de beoordeling van de opleidingen voor te zorgen dat de **externe blik** voldoende ruim is en daarom systematischer beroep te doen op vertegenwoordigers van het afnemende werkveld en academici uit buitenlandse instellingen.

2. Opvolging aanbevelingen instellingsreview

a. Informatie over de dienstverlening van de universiteit naar studenten toe

De eerste aanbeveling, informatie over de dienstverlening van de universiteit naar studenten toe, gaat over het aanbod van de studentgerichte diensten. We denken hierbij aan het STIP als toegangspoort voor alle studentgerichte diensten en het aanbod vanuit de Dienst voor Studietoelagen en Studententoelagen en de Sociale Dienst.

Op het moment van de instellingsreview stonden we net voor de vierde coronagolf in ons land en was er zowel bij studenten als bij de commissieleden een verhoogde aandacht voor mentaal welzijn van studenten. De reviewcommissie is hierover expliciet in gesprek gegaan met de studenten. De studenten bevestigden dat zij sinds maart 2020 mentaal een zeer zware periode doormaakten en dat UAntwerpen hier de nodige aandacht voor had en allerlei vormen van acties en ondersteuning aanbood. De voorbije periode heeft DSSB effectief al sterk ingezet op preventie en op het aanbieden van overzichtelijke en uitgebreide informatie over alle vormen van ondersteuning die de instelling biedt aan studenten. Tijdens de review verwezen de studenten expliciet naar de pagina op Blackboard waar deze informatie te vinden is. De studenten waren dus duidelijk op de hoogte van deze pagina.

De commissie vraagt echter om aanvullend op dit digitaal aanbod, deze informatie ook regelmatig mondeling toe te lichten aan studenten en dit waar mogelijk, te herhalen.

Het Departement Onderwijs zal samen met DSSB bekijken hoe de informatie over ondersteuning van studenten aan de UAntwerpen ook mondeling nog meer verspreid kan worden.

b. Het onderwijsportfolio van opleidingen systematisch aanvullen en meer collega's erbij betrekken

De reviewcommissie merkte op dat, hoewel ze constateert dat de kwaliteitscultuur aanwezig is op alle niveaus, het bewust omgaan met (zorg voor) kwaliteit voornamelijk zichtbaar aanwezig was bij het centrale niveau en bij de enthousiaste academische en professionele medewerkers die betrokken zijn bij het beleid. Er is volgens de commissie nog ruimte om die zorg voor kwaliteit 'op de werkvloer' te verankeren en de commissie verwijst hierbij naar de onderwijsportfolio's. O.a. door meer externe input te verzamelen, door informatie intern breder te verspreiden en door resultaten van interne en externe bevestigingen meer te verspreiden, kan de aandacht voor kwaliteit bij de 'gewone' docent versterkt worden.

Tijdens de gesprekken met de reviewcommissie en in het verslag van de instellingsreview kwamen een aantal vragen en aandachtspunten naar voor die aanleiding zijn voor het herdenken van de onderwijsportfolio's. Een aantal van deze aandachtspunten sluiten aan bij reflecties die we intern ook al eerder gemaakt hebben. In deze denkoefening zal zowel inhoudelijk naar de portfolio's gekeken worden als naar de digitale omgeving waarin de portfolio's vorm gegeven worden. Dit laatste loopt parallel met het verlaten van Pintra als intranetomgeving in 2023-2024.

Het Departement Onderwijs volgt bij het herdenken van de onderwijsportfolio's volgende timing.

Voorjaar 2022:

- eerste brainstorm over technische wensen en verwachtingen ten aanzien van de digitale omgeving van de onderwijsportfolio's
- communiceren en aftoetsen van deze verwachtingen naar e-campus en het Departement Communicatie i.f.v. de keuze voor een digitale omgeving voor de onderwijsportfolio's (wellicht als onderdeel van het intranet)
- denkoefening door het Departement Onderwijs over de verwachtingen ten aanzien van opleidingen inzake interne kwaliteitszorg en hoe deze verwachtingen vertaald kunnen worden naar het onderwijsportfolio, rekening houdend met:
  - bestaande kaders zoals de UA-visie op onderwijs, richtlijnen onderwijsbeleid (vb. strategische beleidsthema's, actielijnen onderwijs, toetsbeleid,...) en kwaliteitszorg (handboek kwaliteitszorg, draaiboek 6-jarige kwaliteitszorg,...).
  - de uitgangspunten van de opleidingsbeoordeling zoals vertrouwen en waarderen, responsabiliserende aanpak, eigenaarschap van de opleiding en fit for purpose
  - de opgedane ervaringen met de onderwijsportfolio's

Najaar 2022:

- Aftoetsing bij CIKO's, voorzitters OC, docenten,... van de verwachtingen ten aanzien van opleidingen inzake interne kwaliteitszorg en vertaling ervan naar het onderwijsportfolio (zowel technisch als inhoudelijk)
- Aftoetsing technische wensen en verwachtingen naar onderwijsportfolio's toe bij e-campus en het departement communicatie

Voorjaar 2023:

- Concrete vormgeving onderwijsportfolio's
- Pilots overzetten onderwijsportfolio's

Voorjaar en najaar 2023:

- Overzetten onderwijsportfolio's

c. Een voldoende ruime externe blik bij de beoordeling van opleidingen

De instellingsreview heeft zich expliciet gericht op de rol van de externe blik in de opleidingsbeoordeling. Het beoordelingsrapport van de instellingsreview concludeert hierover het volgende: 'Hoewel er op verschillende momenten gedurende de zesjarige cyclus een blik van buiten wordt geworpen op de opleiding, is de fase van zelfreflectie met peer review (ZPR) het belangrijkste formele moment van externe toetsing van de opleidingskwaliteit, waarmee de instelling ook verantwoording aflegt aan externe stakeholders. De commissie beveelt aan om tijdens dit formele proces meer externe dan interne experts te betrekken. Hierbij zouden de externe leden ook meer van buiten de onmiddellijke academische netwerken van samenwerkende universiteiten moeten komen, zoals vertegenwoordigers van het afnemend werkveld of collega's (met kennis van de Nederlandse taal) die aan buitenlandse universiteiten doceren. Volgens de commissie zijn zulke experts veel overtuigender voor de buitenwereld, bieden ze een ruimere horizon voor reflectie en zullen hun bevindingen en aanbevelingen meer legitimiteit geven aan de beoordelingsrapporten.'

Volgens de opleidingsbeoordeling aan UAntwerpen doorloopt elke opleiding om de 6 jaar een zelfreflectie met peer review. De opleiding reflecteert op haar visie, stand van zaken en toekomstperspectief en schrijft hierover een zelfreflectierapport. Op voorstel van de opleiding en na bekrachtiging door de Raad Opleidingsbeoordeling wordt een reviewteam samengesteld waarmee de opleiding in gesprek gaat tijdens de peer review. Dit team bestaat momenteel uit:

1. De vicerector onderwijs (of een plaatsvervanger);
2. Minimum twee externe experts uit het vakgebied (van wie minstens één academicus);
3. Ten minste één intern lid uit een andere faculteit (ZAP);
4. Student aangeduid door studentenraad (niet uit de betrokken faculteit).

Standaard nemen we twee externe experts op in een reviewteam. In het verleden hebben we al in enkele gevallen een reviewteam met drie externe experts gehad wanneer dit omwille van de breedte van de review nodig was (vb. peer review opleidingen TI).

We vragen aan de opleidingen om bij de keuze van de externe experts altijd minstens één profiel in te vullen met een academicus. Dit betekent dat opleidingen de keuze hebben om twee academici voor te stellen of een combinatie van één academicus en een werkveldvertegenwoordiger. Deze laatste mogelijkheid werd tot nu toe ook al in een aantal gevallen toegepast (vb. peer review architectuur, conservatie-restauratie, Technology for Integrated Water Management). In sommige peer reviews werden ook buitenlandse academici uitgenodigd om deel te nemen. Vaak ging het om Nederlanders of om Nederlandstalige academici die in het buitenland werkzaam zijn. Omdat quasi alle opleidingen hun peer review in het Nederlands willen laten doorgaan (o.a. omdat alle documenten Nederlandstalig zijn en de gesprekken bij voorkeur in het Nederlands verlopen), blijft de keuze voor externe experts beperkt tot Nederlandstaligen. De taal is dus nog vaak een barrière om buitenlandse externe experts uit te nodigen voor een review.

De commissie beveelt heel concreet aan om de samenstelling van de peerreviewteams uit te breiden door meer externen te betrekken. De commissie stelt voor om bijkomend een vertegenwoordiger uit het werkveld of een internationale deskundige uit het vakgebied op te nemen in het reviewteam. De uitbreiding is er vooral op gericht om het resultaat van peer reviews meer legitimiteit te geven. De uitkomst van de reviews wordt immers ook inhoudelijk gerapporteerd op de website van UAntwerpen zodat informatie over de kwaliteit van de opleidingen publiek raadpleegbaar is voor toekomstige studenten en voor werkgevers. Met haar aanbeveling wil de reviewcommissie die externe verantwoording van de kwaliteit van het onderwijs versterken.

In navolging van de aanbeveling, stellen we voor om het peerreviewteam uit te breiden met één extra externe expert die een inbreng doet vanuit het werkveld. Het is belangrijk dat deze expert een brede kijk heeft op het werkveld waarin de afgestudeerden terecht komen. Daarnaast is affiniteit met onderwijs een pluspunt bij deze kandidaten; zij moeten zich voldoende kunnen voorstellen wat het betekent om jongeren op te leiden tot bachelor of master in de context van een Vlaamse universiteit. Experts die goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden en beperkingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen, kunnen ongetwijfeld interessante input leveren aan opleidingen tijdens hun reflectieproces.

Naast het opnemen van een extra externe expert uit het werkveld, kunnen we bij opleidingen er nog meer voor pleiten om voor de 2 andere externe experts wat meer internationaal te kijken zodat de Vlaamse blik in het reviewteam verruimd kan worden.

Het voorstel is om de peerreviewteams in de toekomst als volgt samen te stellen:

1. De vicerector onderwijs (of een plaatsvervanger);
2. Minimum drie externe experts uit het vakgebied (van wie minstens één academicus en minstens één expert met een brede blik op het werkveld van afgestudeerden);
3. Ten minste één intern lid uit een andere faculteit (ZAP);
4. Student aangeduid door studentenraad (niet uit de betrokken faculteit).

Dit voorstel zal in het voorjaar 2022 voorgelegd worden aan de WIKO, de Raad Opleidingsbeoordeling en de Onderwijsraad. Vanaf de peer reviews in het najaar 2022 (BaMa-opleidingen FSW) kan deze samenstelling toegepast worden.